

БЮЛЕТЕН

НАЦИОНАЛЕН ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА БЕЗНАДЗОРНИТЕ ДЕЦА

Брой 63, година VII, януари 2003

СВЕТОВЕН ОПИТ

Елена Никлева представя "Горещи теми" на Радио Свободна Европа, посветени на различните лица на насилието. Как една организация на пострадали от домашно насилие жени в Минесота превръща жертвите в нагделели страданието и помагачи на други? Германска психотерапевтка за кълновете на насилието вътре в семейството. Срамните тайни на инцеста или кръвосмешението, за които също трябва да се говори.

РАЗЛИЧНИТЕ ЛИЦА НА НАСИЛИЕТО

Какво е общото количество насилие в света, в който живеем? Въпросът звучи абсурдно, нали? Но не е ли абсурдна и тази наша жажда за цифри, цифрите като спасение, цифрите като заблуждение. Има данни например, според които между 42 и 57 милиона жени и момичета в ЕС са били засегнати от мъжко насилие и че близо 70 на сто от тези инциденти са станали в обкръжението на близки и роднини, или там, където би трябвало да се вие гнездото на закрилата и закътаността. Ето друго число - около 50 000 жени и деца в Германия търсят годишно убежище в 400-те специални домове за пострадали от насилие. Само че и тази цифра казва малко, понеже обикновено включва жени от средните и по-ниско поставени слоеве. Благоденстващата част на обществото предпочита да крие срамните истини зад дебелите стени на скъпите домове. Някои са се сетили дори да изчислят насилието в пари. Примерно - колко струва спешната медицинска помощ, полицейската и съдебна закрила в резултат на домашно насилие и са я изчислили да възлиза в Холандия на 300 милиона германски марки, в Швейцария пък били 400 милиона швейцарски франка. И това пак е само върхът на айсберга. Какво казват тези цифри за всички други страшни лица на насилието - за трафика на жени и деца от Източна Европа и за различните видове съвременен, срамно робство? Какво казват за изнасилените босненски и косовски жени? За децата-роботи от Африка? Ние, разбира се, не можем да изчислим общото количество насилие. Като че ли разпространените схеми, когато се разискват нелицеприятни теми са поне три, едната е именно количествената, опитът непременно да се направи извода, че насилието пък били нараства. Втората е икономическата, търсене на правопрпорционално зависимост между бедност и насилие. Има и трета, по линията вътре-вън, насилието е непременно на улицата, а не в нашия дом.

Деби Андерсън от Коалицията "Жени пострадали от домашно насилие в Минесота", САЩ

Домашното насилие не е нищо друго, освен опит за контрол, власт и подчинение на друго човешко същество, това е форма на подтисничество и няма нищо общо с безпаричието или други семейни проблеми. Те могат да са фактори, но не и причини. Това е просто разглеждане на жената или на детето като собственост, като притежание. Някои хора бъркат наистина проявите на домашното насилие с гняв или с някаква моментна кавга. Но всъщност става дума за използване на страха или на физическото

насилие именно за контрол и подчинение на друго човешко същество.

Може ли да се зададе въпроса и така - къде е повече насилието - непременно навън, на улицата, в макросвета, или в малкия свят на интимния живот?

Розлис Виле-Нопес, психотерапевтка от Германия

Ще се изразя малко драстично, за да кажа следното - семейството е инкубатор на насилието. Това, което бива допускано или се толерира в семейството, сетне се излива на улицата, в уличното движение, на работното място, където са значителен проблем атаките и посегателства основно срещу жени и сетне може да бъде проследено в икономическия живот и на политическата сцена. Но то, насилието възниква в семейството и сетне бива транспортирано в обществото. Ние наблюдаваме в нашите детски градини например как малки деца по най-брутален начин тъпчат с крака своите другарчета, тези деца не са се родили такива. те при всички случаи възпроизвеждат неща, които са видели. Това не означава непременно, че са преживели физическо насилие, а просто са станали свидетели на това, как се отнасят един към друг майката и бащата, родителите и техните баби и дядовци. Това се пренася по-нататък на улицата - агресивните младежи, за които толкова говорим, крайнодесни или както и да ги наречем са всъщност дълбоко самотни деца, макар че имат родители.

Защо е така?

Розлис Виле-Нопес

Тук вече става дума за проблем на нашето развито западно общество. На нас ни липсва отношение един към друг, ние губим връзките помежду си. Малко докосваме и галим децата си. Често съм канена от църковни настоятелства да присъствам на приобщаването на подрастващите към религиозните ритуали. Когато ги питам например, какво знаят за конфирмацията на своите родители, се оказва, че те не знаят нищо. 90 процента от тях не знаят нищо за своя род, за родното място на бабите и дядовците. Това означава, че те растат без корен. Как тези деца ще живеят сетне в своя днешен и утрешен ден, как ще създават те самите връзки, как ще изграждат отношения?

Защо българското общество търси насилието предимно навън, на улицата и шокираща ли е тезата, че то до голяма

В БРОЯ:

1. Световен опит - "Горещи теми"	Елена Никлева	стр.1
2. Добра практика	М. Симеонова	стр.3
3. Информация	Н. Недкова	стр.5
4. Данни		стр.7

степен тръгва именно от семейството?

Надя Кожухарова от Фондация "Анимус"

Аз съм абсолютно съгласна с това, което казва моята колежка от Германия и съм убедена, че насилието се предава от поколение на поколение, домашното насилие. Причината хората да търсят престъпността основно навън, по улиците е в начина, по който функционира човешкото съзнание, за да се защити от тези тежки теми. Много по-лесно е да видим проблемите навън, у съседа, отколкото в самите нас. Този процес се нарича рационализация. Много по-лесно е да проектираме агресията навън, на улицата, отколкото да приемем, че тя е част от нашия живот. Това, което "Анимус" прави, е да се опитва да помага чрез средствата на динамичната психотерапия на жени и деца, които са преживели насилие, да променят живота си, така че да излязат от позицията на жертва.

Възможно ли е изобщо преживелите насилие да излязат от битността си на жертви? Деби Андерсън от Коалицията на малтретираните жени от американския щат Минесота няма съмнение по този въпрос.

Деби Андерсън

Разбира се, че е възможно, аз нямам никакво колебание. Най-силните жени, които познавам, са били жертви на домашно насилие, включително и от сексуален характер. Ако не бяха силни, как иначе биха преодолели това?

Едно от най-важните неща, които ние, активистките, работещите в тези организации правим, когато при нас дойде пострадала жена, е да и покажем, че има изход, че има алтернатива и че тя не е заслужила подобна съдба. Без съмнение, жените, които постигат този труден преход - от жертва към надделяял и оцелял човек, сетне споделят своя опит и помагат на други. В този смисъл в следствие те се превръщат в професионалисти в тази сфера, за която най-важното не е университетската степен и образованието.

Така всъщност трябва да представим организацията Коалицията на жени, пострадали от домашно насилие в Минесота - тя не е йерархична, а е с голяма ширина, изградена върху принципа на членството, на самопомощта и помощта за други едновременно, на това своеобразно преминаване от единия към другия бряг - от жертва към свободен и надживял страданието човек. Ние имаме всъщност 75 различни програми за членство, от които някои имат и допълнителни представителства, така че в крайна сметка в целия щат Минесота предлагаме 80-85 такива програми за членство, в които участват множество жени, така че стотици жени участват в нашата организация. И най-важното в този вид първични активистки организации е, че мнозинството от нашите членове са имали някакъв опит с домашно насилие. Това може да са били приятели, съседни хора, които са видели това да се случва. Така започнахме - като доброволци, без пари, без нищо в началото. А в следствие, след като нещата започнаха да придобиват публичност, след като хората получиха информация по тези теми, започнахме и да идват средства както от правителството, така и от други източници. Улрике Диркес също описва този път от жертва към човек, който организира помощ за други пострадали. Тя пише книга,

създава сдружението "Мелина" за деца, родени от изнасилване и инцест в Германия. Само на пръв поглед тя самата не изглежда пряко засегната от насилие, но всъщност е родена в една от най-страшните възможни семейни тайни.

Улрике Диркес, председател на Сдружение "Мелина"

Моят собствен живот е плод на систематичната злоупотреба на един баща с най-голямата му дъщеря. При това става дума за човек с авторитет и радваш се на уважение в обществото. Майката на момичето и съпруга на озлобителя-баща е знаела за случващото се в малкото село и е потърсила помощ от католическия свещеник. А той я е посъветвал да се моли и да остави нещата да преминат от само себе си. Това не помогнало, момичето забременяло и съм се родила аз.

Така в мълчанието и криенето на страшната тайна се ражда Улрике Диркес, но истината се разчува, бащата бива осъден на затвор, нейната майка, прекарва дните си в специален дом. Както се вижда, подобна семейна катастрофа и пълно объркване на връзките между най-близки, се случва дори в една развита страна и се случва дори в днешно време. На темата за инцеста, за сексуалната злоупотреба вътре в кръга на семейството в Германия е посветена разтърсващата пиеса на Томас Йоник "Престъпниците", поставена в Германия, Швейцария и други страни. Човек я гледа, разкъсан от желанието просто да избяга от залата, да избяга от страшната истина, от безпощадната дисекция, на която е подложено едно общество, което зад усмивките и вежливостта крие много насилие и детско страдание. След малко ще стане дума за една друга шокираща пиеса - зов срещу насилието, поставена наскоро и в София. Изкуството все повече намира своето място в разкриване на страшните различни лица на насилието. Една от тези най-мрачните страници в него е съдбата на децата, родени от масовите изнасилвания по време на войните в бивша Югославия

Розлис Виле-Нопенс

От това, което знам от моите колежки, работещи в центровете за преодоляване последиците от преживени травми в Косово, съм потресена от огромния брой изнасилени жени и момичета, почти деца, както и от това, което е било сторено на възрастните жени. Ужасяващо е създаването на деца да се използва като оръжие в една война. Сега обаче от всичко това се поражда нов проблем - съдбата на тези деца, изолирани и отхвърлени от обществото заради тяхната вяра, оставени от майките им да лежат в клиниките, защото те не могат да ги вземат обратно в своите домове.

А най-страшното от всичко това е, че тези деца биват negliжирани, в домовете им се дава само храна и им се сменят пелените, но това се деца, които не знаят какво е усмивка, докосване, а когато деца биват отглеждани по този начин, без любов, със съзнанието, че те са били оръжие в една война, тогава се питам, по какъв начин те ще ни върнат всичко това обратно след 20 години?

Когато Международният трибунал за бивша Югославия излезе неотдавна с присъди, определящи систематичните

изнасилвания по време на война като престъпления срещу човечеството, светът единодушно определи това решение като историческо. То бе поредната от множеството важни стъпки в борбата срещу различните страшни лица на насилието, срещу унижението на жени и момичета, а и за предотвратяването в бъдеще раждането на онези нежелани, мразени, нещастни деца, за които говорихме преди малко. Тази година за пръв път и в България бе отбелязана международната инициатива Vday, ден срещу насилието, чийто инициатор е Ева Енслър, авторката на пиесата "Монолози на вагината", също човек изпитал насилие и сега разбиващ табутата на мълчанието. Корнелия Славова, преподавател по американска литература в Софийския университет за Деня против насилието и за пиесата, за нейната символика също и в един регионален контекст.

Корнелия Славова, Софийски университет "Климент Охридски"

Самата авторка многократно призна, че именно трагедията на изнасилените босненски жени я е мотивирала да завърши пиесата. Има един кратък и много силен монолог, който се чува в българската зала в пълно мълчание - това са личните спомени и преживявания на една такава жена, която е групово изнасилена по време на войната. Пиесата говори срещу всякакво насилие, било то институционализирано или домашно. Спонтанно възникна идеята сред българските актриси и режисьора в Театър 199 инициатива за създаване на Vday - Ден срещу насилието на Балканите, което ще бъде символичен акт на приемственост догодина - една обща постановка, която ще започне, да речем, от София, сетне ще продължи към Белград, където отдавна се играе тази постановка, но част от актьорите ще останат на български, други - на сръбски език. Сетне ще продължи към Любляна и Загреб, където бяха едни от първите и постановки. Може би и Гърция ще се включи. Така ще се получи един общ протест срещу насилието отстрана на жените и на артистичните среди от Балканите. Много се надявам това да проработи.

Според Розлиз Виле-Нопенс в момента в Германия с табуизирани теми за насилието е конфронтирано едва второто поколение, но ще са нужни още най-малко четири-пет, докато се усети промяната. Според българската и колежка Надя Кожухарова от "Анимус" обаче, едва първото поколение българки е започнало разговор по нелицеприятните теми. Това означава, че със сигурност ще го продължим.

ДОБРА ПРАКТИКА

ВсякоДете (EveryChild) е новата международна неправителствена организация, възникнала като резултат от сливането на Европейски детски тръст и Християнски детски фонд на Великобритания.

Европейски детски тръст (ЕДТ) има положителен опит като медиатор между хората в нужда и тези структури на местно и национално ниво, които вземат жизненоважни решения за благосъстоянието на децата. Чрез предоставяне на новаторска техническа подкрепа, обучение и финансова помощ ЕДТ значително допринесе за реформиране социалната система на страните в преход в Югоизточна Европа и бившия Съветски съюз.

Християнски детски фонд на Великобритания (ХДФВ) изгради и затвърди репутацията си на спонсорска организация, която насърчава развитието на общностите. Определяни от потребностите на децата и семействата в развиващите се страни, проектите на ХДФВ адресираха нуждите от обучение, здравно обслужване и инфраструктура на едни от най-бедните и уязвими хора на планетата.

В България ЕДТ и ХДФВ навлязоха в преходния етап на своето сливане и са в процес на регистрация като българска неправителствена организация – фондация с общественополезна дейност. Този тип регистрация отговаря най-пълно на естеството на работа на организацията и на стремежа ѝ за максимална прозрачност пред обществото.

ЕДТ и ХДФВ вече имат една програма и едни проекти и това е програмата и проектите на ВсякоДете, които обединяват бившите програми и проекти на ЕДТ и ХДФВ. Сливането е позитивна стъпка напред. Двете организации обединяват ресурсите и опита, който притежават, за да изградят качествени и устойчиви модели на социална работа, определяни от нуждите на децата и семействата в риск.

В настоящия момент ВсякоДете работи в 18 страни из цял свят. Организацията си поставя за цел да гарантира на децата възможността да растат и да се развиват като пълноценни индивиди без болести, бедност и експлоатация сред силни и здрави общности.

В началото на 21 век децата остават едни от най-уязвимите граждани на земята. Често бъдещето им е несигурно. Бедността, конфликтите и социалната изолация нарушават техните основни права. Проучванията сочат, че едно на всеки четири деца по света живее в бедност. Повече от 250 милиона деца не успяват да изживеят детството си, защото са принудени да работят, за да оцелеят.

ВсякоДете работи, за да осигури задоволяване на основните жизнени потребности и развитие на общността и да гарантира на децата достъп до здравно обслужване, образование и социални услуги. Организацията насърчава и подкрепя местните общности при идентифициране на техните собствени нужди и прилагане на най-подходящите решения за задоволяването им, като се стреми да постигне устойчивост на резултатите.

В България ВсякоДете работи съвместно

местните правителствени власти и неправителствени структури за реформиране системата на грижи за деца, твърдо вярвайки че най-добрата среда за развитието на всяко дете, независимо от неговия произход и/или специални нужди, е семейната. Пилотни проекти "Деца и семейства", осъществявани в партньорство с Общината и Общинската служба за социално подпомагане в гр. Пловдив и гр. Хасково и в сътрудничество с Министерство на труда и социалната политика, Министерство на образованието и науката, Министерство на здравеопазването и Държавната агенция за закрила на детето, успешно демонстрираха ценността на алтернативните услуги за деца. Основните постижения на това партньорство са:

Съществуване на два обучени екипа от социални работници, служители на местните общински власти, натрупали значителен опит, които прилагат качествени, ефективни и устойчиви алтернативни услуги за деца, предоставяйки им повече възможности да растат и да се развиват в семейна среда; ефективно функциониране на набор от услуги сред общността с цел предотвратяване разпадането на семейството и изоставянето на детето в социален дом (услугата *превенция*), реинтегриране на децата от социалните домове в техните семейства (услугата *реинтеграция*), както и предоставяне на други алтернативни услуги в семейна среда за децата, където това е възможно и в най-добър интерес на детето (услугата *приемна грижа*); Успешно функциониране на междуведомствени механизми за прилагане и планиране на услуги за деца в две общини/социална мрежа;

По-добра осведоменост за нуждите и правата на децата сред местните общности, местната власт, експерти от различни сфери, както и сред широката общественост;

Успешно навлизане на новото законодателство за закрила на детето и грижа за детето.

Солидна основа за прилагането на стандарти и системи за контрол и оценяване на: (а) социалната работа с деца и семейства и (б) приемната грижи;

Установена система за приемничество и екипи от социални работници с опит в оценяването и обучението на приемниците, подготовка и настаняване на децата, наблюдение и контрол на настаняването, както и комисии по приемничество с представители от различни ведомства с опит в оценяването и одобрието на кандидат-приемниците.

Пилотни проекти "Деца и семейства" демонстрираха, че в България вече има прогрес в реформата за подобряване на благосъстоянието на децата и че констатациите на различни международни оценителни доклади и проучвания са превърнати в решения. В рамките на тези проекти над 90 деца от социални домове бяха реинтегрирани в биологичните им семейства, над 200 не постъпиха в такива домове благодарение на професионалната намеса на обучени социални работници и 12 деца бяха настанени под приемна грижа.

В момента екипът в Пловдив работи по проект "Детска къща", развиван в партньорство с местните власти. Проектът цели да демонстрира нова алтернативна услуга за деца в семейна среда (*малък групов дом от семеен тип*), която ще предоставя временна индивидуална грижа за деца от различни рискови групи до намиране на

дългосрочно решение за тяхното обгрижване.

В Хасково организацията приключи проект за разработване на Общинска стратегия за благосъстоянието на детето. Проектът бе инициран от Общината и в него участваха представители на структурите на местната власт, експерти от различни сфери, неправителствени организации и общностни групи. Основната цел на стратегията е подобряване благосъстоянието на децата в Община Хасково чрез планиране и развиване на качествени, ефективни и устойчиви алтернативни услуги, които да предоставят повече възможности на децата да растат и да се развиват в семейна среда.

ВсякоДете развива и дългосрочни проекти, които са определяни от нуждите на децата, семействата и местните общности. Проектите, реализирани в София, Пловдив, Велинград и Ракиново, целят да сведат до минимум рисковете, които водят до настаняване на децата в социални домове. Екип от социални работници провежда професионални консултации за децата и техните родители. Осигурява се периодична социална и финансова подкрепа, квалификационни и образователни курсове за децата и родителите, летен отдих. В София организацията работи и с дом за отглеждане на деца лишени от родителска грижа. Усилията са насочени към подобряване условията на живот, образование и индивидуално развитие на децата, настаняването на някои от тях в семейства на приемни родители.

Във Велинград и Ракиново се развиват образователни програми, целящи социалната интеграция и подобряване условията на образование на ромските деца. Осигуряваната помощ включва социални услуги, предоставяне на обяд в училище, подобряване на материалните условия в училищата, осигуряване на учебни пособия, медицинска и стоматологична помощ, летен отдих.

В ромската общност в Ракиново, организацията развива пилотен проект Медицински Център, който цели да подобри осведомеността на ромската общност в Ракиново по здравните въпроси, да подобри достъпа на общността до основното здравно обслужване и да подпомогне дългосрочната поддръжка на проекта като инициатива, притежавана и финансирана от местната ромска общност и общината.

ВсякоДете развива всички свои проекти в партньорство с децата, семействата, властите на национално и местно ниво и други неправителствени организации. Организацията поддържа активна и открита комуникация с всички правителствени органи, пряко свързани с реформата за подобряване благосъстоянието на децата, както и с международни и местни неправителствени организации.

Адрес за контакти:

София 1000, ул. "Юрий Венелин" №22, ап. 20,

тел./факс: 02/980 70 58, 988 82 45

E-mail: everychild@evrotur.net

Уеб-страница: <http://www.everychild.org.uk>

Мария Сумеонова,
PR, Everychild

ИНФОРМАЦИЯ

СВЕТЪТ НА ДЕЦАТА НА УЛИЦАТА

В края на месец ноември 2002 г. в Брюксел се проведе Международния форум по проблемите на децата от улицата "Думи от улицата", организиран от Европейската мрежа за безнадзорни деца по света и белгийската неправителствена организация "Динамо", с подкрепата на Европейската Комисия. Участваха представители на 40 страни от всички континенти.

Преди форума Европейската мрежа за безнадзорни деца по света организира едnodневна конференция, на която се отчете успешното приключване на международния проект "Сателит". Проектът се реализира от месец октомври 2001 до месец ноември 2002 г. в десет страни от Източна Европа, Африка и Латинска Америка. На конференцията присъстваха представителите на всички страни, участвали в "Сателит". Българската делегация беше от Фондация "Свободна и демократична България" и Центъра за работа с безнадзорни деца "Вяра, Надежда и Любов" – София. Проект "Сателит" в нашата страна се реализира през периода октомври-декември 2001 г. с 50 деца от улицата, които участваха в създаването на музикално-театрална трупа и представиха спектакъл по пиесата на Йордан Радичков "Желязното момче". Конференцията, организирана от Европейската мрежа приключи с документален филм, който отразяваше проблемите на децата от улицата и реализирането на проекта. Филмът беше заснет последователно в страните-участнички в "Сателит" в продължение на една година.

Програмата на Международния форум "Думи от улицата" включваше следните основни теми:

- "Тук и сега: деца и младежи в социална изолация"

По темата бяха изнесени докладите "Сложността на света на децата на улицата", "Права и закрила на децата и младежите" и "Глобализация и солидарност".

По същата тема се организира работа в групи, които обсъждаха: "Децата на улицата и техните реалности", "Насилие, наркотици и проституция", "Пространство и времеви измерения на улицата" и "Култура на улицата".

- "Общество, което дискриминира децата?"

По темата делегатите работиха по групи в следните направления: "Здраве и улична работа", "Превенция", "Права и закрила на младежите", "Набиране на средства и финансиране".

- "Обучение и развитие"

Третият ден групите дискутираха за: "Методология и практика на уличната работа", "Етика и морални измерения", "От индивида към общността", "Оценка и мониторинг".

По темата "Методология и практика на уличната работа" аз като директор на Центъра за работа с безнадзорни деца "Вяра, Надежда и Любов" – София, представих модела, по който се работи в България – методологията и добрите практики. По тази тема презентации направиха и делегати от Франция, Бразилия и Квебек. От проведената дискусия

се откритоиха няколко основни извода:

- улицата показва недостатъците на нашите общества;
- общата ни цел е да се промени негативния имидж на децата от улицата чрез повишаване на обществената чувствителност по проблема и повишаване ролята на социалните работници във всекидневната работа с деца от улицата.

Обобщението на работата в групи се проведе на Кръгла маса с представители на местните власти и политици от цял свят, както и представители на фирми, фондации и други нестопански организации.

Кулминацията на Международния форум по проблемите на децата от улицата беше на 28 ноември, когато всички делегати участваха в сесия в Европейския Парламент, на която се дебатира около изводите и предложенията, генерирани по време на форума.

От страна на Европейския Парламент участваха: Тео Буман – председател на комитета за работа и социална дейност; Хоаким Миранда – председател на комитета за развитие и сътрудничество; Мишел Рокар – председател на комитета за култура, младеж образование, медия и спорт; Даниел Смаджа – директор на комитета за сътрудничество човешки права и други.

Официални гости от различни страни представиха "уличната реалност" и политиките за деца. Доклад за България изнесе г-жа Ширин Местан – председател на Държавната агенция за закрила на детето.

Международният форум по проблемите на децата на улицата "Думи от улицата" беше съпътстван от културна програма, в която бяха представени: фотографска изложба "Децата, улицата и погледът", фестивал на младежкото изкуство "Думи от улицата" и прожекция на филма "Глобалното села на децата от улицата".

Сесията в Европейския Парламент приключи с панелни дискусии с представители на Европейския Съюз и международни организации за препоръки и развитие на политики и отговорности. Беше изготвена Декларация от участниците във форума до Европейския Парламент. Предлагам я на Вашето внимание:

ВСЕОБЩА ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ДЕЦАТА НА УЛИЦАТА

Светът е изправен пред *увеличаващия се брой* деца, работещи и живеещи на улицата.

Точни данни за техния брой се получават трудно, а те често не са надеждни, както е и при другите случаи на маргинализирани хора в нашите общества. Но сигналите, идващи от организации и социални работници, работещи с тях, са много тревожни.

Появата на деца, работещи и живеещи на улицата не се ограничава до "бедните континенти", въпреки че броят им там е много по-голям, отколкото в развитите страни. Градовете на богатите страни също се опитват да се справят с маргинализирани деца и младежи, чийто брой непрекъснато нараства.

Явлението деца на улицата не е "историческа случайност". То е следствие на доминиращата глобална социо-икономическа система. За да бъде изкоренено е нужна адекватна глобална социо-икономическа действителност.

За децата на улицата *социалната изолация* е факт от ежедневието. Изгледите им за съдържателен живот и участие в обществото са малки. Това е мечта за много от тях. Те мечтаят и за уважение, загриженост и любов. Но Конвенцията за правата на детето (1989) на Организацията на обединените нации, ратифицирана от почти всички държави в света, дава на тези деца съвсем същите права, както и на всички останали.

Често тяхното появяване на улицата се свързва в обществените представи с насилие, наркотици, престъпност, сексуално малтретиране и дори с трафик на деца. Те лесно стават обект на посегателства, често в полза на друг. Самите деца често са обвинявани или карани да се чувстват виновни. Повратен момент в борбата с тези явления би била замяната на практиката да се използва "репресия" с ангажирането в политиката на превенция и подкрепа на социалната интеграция.

Жизнените перспективи на децата улицата не просто вълнуват всички нас по отделно. Обществата като цяло претърпяват загуба когато поколения деца и младежи са лишени от бъдеще. Огромната цена, която се заплаща би могла да се използва за финансиране на превенция на явлението. Ние изискваме тези деца да бъдат изведени в "центъра на обществото" чрез прилагането на пакет от мерки, включващ развитие на социални ценности, политика и практики.

Работата, осигуряваща на тези деца възможност да ползват правата си, се осъществява най-вече от организации на гражданското общество. Повечето от тези организации са по-скоро малки, със силно ангажирани в работата социални работници.

Често и тяхната работа е маргинализирана. Тя е важна и заслужава внимание, подкрепа и уважение.

Но това не е достатъчно. Тези организации не могат да решат проблема сами.

Необходими са действията на много настоящи и потенциални партньори. От всички тях зависи децата от улицата да ползват правата си. Местните власти, които на административно ниво се намират по-близо до децата, носят особена отговорност за благосъстоянието на своите млади и най-уязвими граждани. Но и международните организации, националните правителства, гражданските обществени организации, фондациите и бизнес секторът, също трябва да поемат отговорност, която да се изрази в съвместни и координирани усилия.

През май 2002 г. Специалната сесия за децата на Обединените нации прие документа "Свят, подходящ за децата". Той включва специален ангажимент от страна на държавите да прилагат политика на превенция, закрила, рехабилитация и реинтеграция на децата, работещи или живеещи на улицата.

Ние приветстваме появата на това уверение за намеренията им.

Придобитите в практическата ни работа с деца на улицата знания показват колко рискована е една обща политика по отношение на децата. Има тенденция децата на улицата да бъдат изпуснати в процеса. По същия начин най-бедните често са последните, които могат да се възползват от много от социалните и икономически политики, насочени към бедните.

ПРИЗИВИ:

Сега сме в началото на процеса на превръщане на тези ангажименти в реалност и на преобразяване на живота на децата на улицата. За да преобразим техния живот и да им дадем перспектива, ние призоваваме:

1. Всички правителства да обърнат специално внимание на децата на улицата в плана си за действие, който са се ангажирали да създадат в рамките на документа на ООН "Свят, подходящ за децата" и да определят и поддържат съответен постоянен ресурс. Изискваме правителствата да си сътрудничат с организациите, работещи с деца на улицата по изготвянето на този план;
2. Международните организации, особено организациите от семейството на Обединените нации, в своята политика и практики в обхвата на своя мандат да обърнат специално внимание на децата, живеещи и работещи на улицата;
3. Генералният секретар на Обединените нации да предложи създаването на Специален орган за взаимна връзка с децата на улицата към ООН;
4. Комитетът за правата на детето на ООН, контролирайки прилагането на Конвенцията за правата на детето да обърне специално внимание на положението на децата на улицата;
5. В новата си Европейска конвенция, която ще се подготви през 2003 г., Европейският съюз да включи текстове относно защитата на правата на децата и необходимата за това законова база във всички държави-членки;
6. Народите на Африка, Латинска Америка и Азия да прилагат политика на развитие със специален фокус върху защитата на правата на децата на улицата;
7. Всички държави-членки на OECD ("богатите държави") да обърнат особено внимание на детето в своите политики и практики за развитие на сътрудничеството;
8. Местните и регионалните власти, като равнище на политиката, най-близо до уязвимите граждани, да определят специална политика за подкрепа на децата на улицата и да възпират и наказват насилието срещу тях; настояваме да признаят и узаконят значимостта на работата на организациите и социалните работници, подкрепящи децата на улицата;
9. Незавителствените организации и организациите на гражданското общество, работещи с деца на улицата, да продължат да изпълняват важната си задача, но да си сътрудничат в застъпничеството и лобирането пред отговорните за защита правата на децата на улицата лица;
10. Средствата за масова информация да отделят специално внимание на децата на улицата, да спомагат изграждането на информирано обществено мнение, и приветстваме скорошните Насоки на Международната федерация на журналистите: "Достъп на децата до техните права";
11. Обявяваме 28 ноември, 2002 за международен Ден на децата на улицата. Ден, който да обедини общественото мнение и да насочи вниманието на законодателите към по-добри решения за децата на улицата. Ще продължим традицията, като датата се чества всяка година по целия свят.

На Европейската мрежа за безнадзорни деца по света и нейните партньори се поверява задачата да изготвят план с конкретни стъпки за осъществяване на призивите на тези Декларация. Възлагаме тази задача на международния борд на ЕМБДС.

*Надя Негкова, директор на Център
"Вяра, Надежда и Любов", Сдружение "Деца и юноши"*

ДАНИИ

БРОЙ ДЕЦА, ПРЕМИНАЛИ ПРЕЗ ПРИЮТИТЕ, ЦЕНТРОВЕ, ДОМОВЕ ЗА ДЕЦА НА УЛИЦАТА ЯНУАРИ 2003 Г.

общ брой	в т.ч. момчета	в т.ч. момичета	в т.ч. до 7 г.	в т.ч. 7-14 г.	в т.ч. над 14 г.
364	228	136	27	205	132

ПРИЮТИ, ЦЕНТРОВЕ, ДОМОВЕ ЗА РАБОТА С ДЕЦА НА УЛИЦАТА

Център за работа с безнадзорни деца "Вяра, Надежда и Любов", директор - Н. Недкова, адрес - София 1220, жк "Надежда - 2", ул. "Свободна" № 30, тел. 02/9360535, тел./факс 02/9360011 (Сдружение "Деца и юноши")

Дневен младежки център "16+", управител - Н. Николов, адрес - София, ул. "Боян Магесник" № 2, тел. 02/9461325, 9461156 (Сдружение "Деца и юноши")

Приют за безнадзорни деца Габрово, директор - Б. Зиямов, адрес - Габрово 5300, ул. "Тракия" № 3, тел. 066/24866 (към БЧК)

Приют за безнадзорни деца Русе, директор - Р. Йорданов, адрес - Русе 7000, жк "Възраждане", ул. "Битоля" № 1А, тел. 082/845577 (към БЧК)

Дневен център за социална интеграция, директор - Д. Димитров, адрес - Сливен 8800, ул. "Хадживълкова" № 82, тел. 044/22754 (към БЧК)

Дом "Гаврош", директор - П. Стоянова, адрес - Варна 9000, ул. "Войнишка" № 3А, тел./факс 052/300229 (към сдружение "Гаврош")

Дом "Ронкали", директор - Л. Колиманова, адрес - Бургас 8000, ул. "Е. Пелин" № 1, тел. 056/840209 (към католическа организация "Каритас")

Дневен център към Сдружение "Самаряни", директор - Д. Димова, адрес - гр. Стара Загора, ул. "Патриарх Евтимий" № 57, за кореспонденция - гр. Стара Загора 6010, п.к. 1149, тел. 042/621083

Приют за малолетни и непълнолетни безнадзорни деца "Майка Тереза", директор - Вл. Паскалев, адрес - Пловдив, бул. "Коматевско шосе" № 1, тел. 032/673521 (към Общинска служба за социално подпомагане Пловдив)

Дневен център за социална интеграция, координатор - К. Петров, адрес - гр. Добрич 9300, ул. "Г. Бенковски" 12, тел. 058/25472 (към БЧК)

Сдружение "Шанс и закрила", Хасково, председател - М. Славова, тел. 038/624957, 662138

Дневен център, Проект "Улицата не е дом", Кюстендил, ръководител - Елеонара Иванова, тел. 078/52039

ПРЕДЛАГАМЕ ВИ ВЪЗМОЖНОСТТА ДА ПОЛУЧАВАТЕ БЮЛЕТИНА И ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПОЩА. ИЗПРАТЕТЕ ВАШИЯТ Е-MAIL АДРЕС ДО fdbfound@mail.bol.bg

Ако искате да получавате редовно Бюлетина, моля попълнете талона и го изпратете на адреса на Информационния център или се свържете с нас по телефон. Уважаеми читатели, молим тези от Вас, които разполагат с e-mail адрес, да им изпращаме Бюлетина по електронен път. /Бюлетинът се разпространява безплатно./

Име.....	Длъжност/професия.....	Организация.....	Адрес.....	Телефон.....	Факс.....	E-mail.....
----------	------------------------	------------------	------------	--------------	-----------	-------------

Бихме желали да имаме мнението ви за публикуваното. Очакваме отговор, реакция от гържавните институции и неправителствените организации на поставените теми и проблеми. Отворени сме за всякакви предложения, конкретни въпроси, споделяне на проблеми и опита от преодоляването на такива.

Издава Национален информационен център по проблемите на безнадзорните деца
София 1000, ул. "Ю. Венелин" 24, вх. 2, ет. 2
тел./факс 02/9888273, тел. 02/9891784
e-mail: fdbfound@mail.bol.bg
за контакт - Велислава Джамбазова